

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr 84. ANULU XIV.

Telegrafulu ese 'de doue ori pe septemana : joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 23 Oct. (4 Nov.) 1866.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru » dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Eveniminte politice.

Sabiu in 22 Octobere.

In tempulu din urma fu Prag'a loculu câtra care se indrepta tota atentiunea celoru ce se ocupa de politic'a interna austriaca. Denumirea ministrului de Beust care fu de atâtea ori afirmata si demintita inca nu este publicata in fôia oficiala. N. Fr. Bl. insa sustine ca acést'a este de siguru si ca denumirea acést'a nu va trage dupa sine esirea Contelui Belcredi din Ministeriu; ba adauga si aceea ca Beust si Belcredi suntu intiesi dejá si in privinti'a politicej interne. Directiunea ce o va luá ministeriulu in cestiunea unuresca o deducu politicii din remanerea lui Belcredi si Majláth in ministeriu ca aru fi favoritoria operatului, seu mai dreptu programulu deakianu. — Aceste tote insa suntu conjecturi, cari potu mane poimane cepatá alta fatia candu ne va dá W. Ztg deslusirile cum suntu in fapta.

In fine eata ca cetimu unu telegramu, prin care se conchiama diet'a Ungariei pe 29 Novembre.

In privinti'a politicej din afara, denumirea lui Beust de ministru, aru insemná pacea. Se dice ca in intiesulu acést'a va fi cerculariulu ce-lu va emite câtu mai curendu. In privinti'a Prussiei intru atát'a va aretá ore-care disparatizmu, incátu ministrulu de Beust nu va incuviintiá o legatura mai de aprópe intre Austri'a si Prussi'a pre câtu tempu va sustá pacea incheiata la Prag'a intre aceste doue puteri. Austri'a va ave a inclná pre viitoriu la o intielegere si legatura intre Franci'a si Itali'a.

In Franci'a au produsu denumirea ministrului Beust complacere. Acést'a s'a vediutu inca la cea dintáiu scire despre acea denumire carea din Stuttgart, s'a tramisu la Parisu.

Scirea acést'a se afla in „France“ si e comitata de unele observári, din care s'aru vedé si care va fi procederea ministrului de esterne austriacu. Se dice adeca acolo ca programulu se va desvoltá numai pre rendu prin fapte. Apoi adauga unu pronunciamentu de insemnatate in privinti'a politicej ministrulu fatia cu Prussi'a si adeca dice, ca de Beust aru fi gat'a a face si concessiuni Prussiei, déca acést'a se va purtá totu asiá in cestiunea orientata, ca si Europ'anu va suferi o aliantia prussorussésca.

Scirile dela 31 Oct. n. spunu despre reintórcerea Cancelariulu de Majláth din Prag'a. Despre reintórcerea ministrulu de statu Belcredi inca nu se scriea positivu. Cele scrise in diuarie despre radicarea provisoriuulu in urm'a patentei din Septembere se tñu iarasi numai de politic'a conjecturala (asiá dicu diuarele vieneze).

Despre caletoria imperatésca continua diuarele vieneze a spune ca e unu siru de manifestatiuni de bucuria din partea locuitoriloru pe unde caletoresce Preainalt'a persóna. —

Din Veneti'a cetimu acum rezultatele plebiscitulu, cari au esitu dupa cum se puté prevedea in favórea unirei cu ceealalta Italia. Mai tote voturile au fostu „si“ (rom : asiá ; rus.: dá) si numai pré putine „no“ adeca „nu.“ — Austriacii cari se mai afla acolo pâna la definitiv'a predare a materialulu, se dice ca suntu espusi de multe ori la insultele plebei venetiane. Autoritátile italiene au promis ca voru luá mesuri energice contra acestoru neorendueli.

Veneti'a au tramisu o deputatiune omagiala la regele in Turinu. Primirea ei in cetatea acést'a au fostu entusiastica. — In Cagliari pe insul'a Sardinia s'au intemplat manifestatiuni in favórea Franciei. Se scrie ca in o diminétia s'a aflu pe strate hárthii cu colori francesci cu inscriptiunea: sa traiésca Napoleonu, si traiésca Sardinia francesca ! Voimu sa fimu francesi ! Mai curséza si scirea despre cederea Sardiniei la Franci'a pentru Veneti'a.

Din Rom'a curgu de mai multu tempu acum diverse sciri despre ceea ce va intreprinde Pap'a dupa retragerea militiei francesci din Rom'a. Regin'a Ispaniei, — carea intre parentese disu, abiá se mai sustine prin deportatiuni de ómeni si prin intemniári, pe tronulu ispanicu — i-a oferitu Papei asilu in tierile sele. O fertulu acést'a s'a primitu, insa totusi credu cei din giurulu Sán-

tiei Sele, ca Piu IX nu se va duce nicáiri, si ca simtleintele nationale voru invinge mai curendu séu mai târdiu, si apoi va trece preste „non possumus“ dincolo si se va impacá cu Victoru Emanuelu.

Revista diuarstica.

Presse cea vechia aduce in nrulu de diminétia dela 28 Oct. n. unu articulu intitulatu : o dieta uitata. In introducere vorbesee despre cert'a intre organele deakiane si tiszaiane, care adeca din aste doue sa faca testamentulu dietei inca nici de unu anu a lese si care sa scrie regimulu epistol'a de abdicere dupa redeschiderea sesiunei amanate. Dupa aceea vine asupr'a dieteloru ce au a se deschide dincolo de Lait'a si in Croati'a in 19 Noembre. Si diet'a Ungariei dupa mai multe asicurarí se dice ca va fi conchiamata câtu mai curendu. „Numai de diet'a transilvana nu mai e nici o vorba ; numai pre acést'a se pare a o fi uitatu regimulu cu totulu. Se pare insa numai asiá.“ Spune apoi, ca dupa sistarea dietei constitutiunale a Tranniei, s'a compusu o dieta din aristocrati séu din particularisti austriaci, scósa din ruinele trecutulu, cu scopu, cá sa aléga deputati la Pest'a in o sesiune a d-h o c, pentru regularea referintiei de dreptulu publicu intre Ungari'a si Transilvani'a. „Cum stau astadi lucrurile, se pôte spune inainte, si inea cu siguritate matematica, ca deputatii acesti'a, dupa ce se voru fi inchisu portile dietei din Pest'a, se voru întórcce cu mânilé góle acasa, si ca abiá voru aduce mandantiloru loru ce-va din complanarea cu imperiulu, de buna séma insa despre unu arangementu intre Ungari'a si Transilvani'a nu voru aduce nici o scire placuta. Dupa starea lucruriloru in tempulu de fatia nici nu se pôte sci candu va putea aflá diet'a din Pest'a ce-va tempu si inca déca va puté aflá vre-o ocaziune a cugetá si la Transilvani'a.“

Amintesce apoi, ca tempulu conchiamárei dietei ardelené pe basea legei de representatiune, instituite prin patent'a din Fauru, se vede a fi inca departe, pentrucá regimulu nevrendu a o rumpe cu Ungurii estépta dupa unu Deus ex machina. De aceea viétia publica in Transilvani'a va stagná inca tempu indelungatu, de-si interesele materiale ale tieriei ceru asiá de urgentu incordarea tututororu puteriloru.

Articulu ineepe apoi a deveni si mai interesantu si de aceea ne luámu ostenála a-lu reproduce pre câtu se pôte de sinceru in o traducere.

„Déca“ (starea descrisa de mai susu) „nu se schimbá in graba in vre-unu modu, ne va cresce din credinciósa tíera sasésca unu nou Schleswig-Holstein (?) si foile nemtiesci voru vé sa-si dateze de acolo relatiunile despre parasit'a stirpe de frate (verlassenen Bruderstamm).“

„Si románii (Rumänen) ne voru face grigi mari, déca voru mai remané avisati, cá sa mai astepte multu soirea cea singura fericitóre din capital'a Ungariei. Aru fi insa rusinatoriu pentru Austri'a, candu románii aru ajunge acolo, cá sa-si indrepte privirea câtra principatele dunarene.

„Este in adeveru dreptu, cá lucrurile in Romani'a (Walachei) si cu deosebire in Moldavi'a suntu preste tota mesur'a ticalóse si deplorabile. Insa Principele celu nou alu acestei tieri, castigatu din gard'a prussiana, se vede ca totusi au adusu ce-va cu sine din simtiulu celu practic si economic alu Hohenzolleriloru. Elu pâna acum — si acést'a are sa dica ce-va, candu considerámu pre antecesorii sei si greutátile missiunei sele, — inca nu au facutu nici o gresiéla batatóre la ochi ; elu face tote incercárilé de a radicá pre poporulu seu celu opusu (widerstrebend) culturei si nepeptenatu (widerborstig. Aici trebuie sa ne iérte autoriulu, ca nu-i putemu traduce fidelu epitetulu celu frumosu, din cauza cá limb'a romána inca totu nu au ajunsu la acelu gradu de desvoltare in balacarituri, la care se vede a o fi adusu cea nemtiesca Red.) si se vede ca nu e imposibila, cá un'a din cercári sa-i si succéda. Si in privinti'a esterneloru nu se afla pre cale retacita. In locu de a fi unu satelitu alu Rusiei dupa cum se asteptá, si asiá a consacrá autonomi'a aceloru tieri perirei celei

sigure, elu face pace cu Pórt'a; elu temporiséza; pentru cá la tempulu seu, candu va veni tréba la impartiel'a mostenirei „omului bolnavu“ (Turciei) sa-si capete cá parte independint'a (neaternarea) Romaniei. Cá scolaru alu lui Bismarck au doveditu inca pré curendu, candu cu resbelulu nemtiescu, ca elu crede ca nu numai spre média di ci si spre apusu are unu „bolnavu“ inaintesi.

„Departé de noi cá sa vedemu in satir'a cea succesa a principiului de natiunalitáti vre-o periclitare a posesiunii austriace la média-di resaritu. Precum suntu grecii de astadi o deplorabila imitatiune a Eleniloru vechi, asiá suntu romanii o caricatura ridiculós'a, d'ara nepericulós'a a Romaniloru. Sa se bage de séma, cá sa nu vina de nou un'a din natiunalitáti Austriei in ispita, din caus'a miseriei interne sa-si indrepte privirea in afara.“

Amu vrea sa scimu ce scopu are press'a nemtiesca austriaca cu asemenea scrieri? cui servesce ea?

Atentatulu asupr'a Majestáti Sele Imperatulu in Prag'a.

In nrulu trecutu amu inceputu inregistrarea eveniminteloru politice cu tristulu evenimentu din Prag'a, despre atentatulu asupr'a vietiei Majestáti Sele Imperatulu. Acum impartasim publicului mai pre largu unele date despre acésta trista intemplare dupa diu-riulu oficialu W. Zt. carele se esprima in asta privintia in modulu urmatoriu:

Ni a impartitu sórtea, nóne si altoru foi de sér'a de aici (din Vien'a), sa referim astadi despre unu evenimentu, in urm'a cáruí cele mai mari cercuri suntu fórté consternate. Primimu adeca acum despre deplorabil'a intemplare urmátorea impartasire:

„Cu adenca durere ti facu cunoscuta o intemplare, carea, de-si pána acum inca nu e de ajunsu chiarificata, nu au lipsitu de a aruncá o umbra trista asupr'a bucuriiloru momentulu. Ti impartasiescu, ceea ce este pána acum cunoscutu despre intemplare dupa isvórele cele mai bune si me retinu de ori-ce ratiunamentu subjectivu, te rogu insa a privi in faptele aceste dreptu mesur'a tuturoru faimeloru, ce au luatu aici, celu putinu in parte, dimensiuni fantastice.“

In sér'a, in care Majestatea Sea au cercelatú teatrulu boemu, in 27, capitanulu englesu High. P. F. Palmer, carele trasese la otelulu „curtea englesésca“ asteptá esírea Majestáti Sele. In momentulu candu Pré inaktu Acelasi se urcá in trasura spre a se asiediá in trens'a, díce capitanulu englesu, ca a oservatu pre unu barbatu, carele mân'a drépta inarmata cu unu pistolu o radicá spre earu. Capitanulu H. P. F. Palmer la judecata intrebatu si juratu asupr'a acestui lucru, spune, ca parasindu elu teatrulu si preumblandu-se in susu si in josu inaintea teatrului, a vedíutu doi barbati, dintre cari la unulu cu ocaziunea unei miscári de mána se putu oservá unu obiectu, carele se paré a semaná cu unu pistolu. Ca in adevéru aru fi fostu asiá ce-va nu póte spunetoriulu intári cu juramentu, spune insa, ca au avutu in acelasi momentu convingerea: ca barbatulu acel'a a avutu unu pistolu. Convingerea acést'a l'a induplecatu a nu-lu mai lasá din ochi pre acelu barbatu. Dupa ce s'a departatu cealalta persóna spre podulu de lantiu, a pasítu celu din urma spre trasura, in momentulu candu s'a urcatu Majestatea Sea in trasura, inse nu au intinsu man'a dreapta, ci au tinutu mân'a incoveiata din cotu, tintindu cu pistolulu spre caru. Capitanulu a vedíutu pistolulu incordatu, dara nu si aceea, déca au avutu si capsula. Elu (capit.) asiá dara si-au asiediatu man'a stanga pre dupa capulu suspectului, i a prinsu man'a drépta si o au apasatu in josu, cu care ocaziune i se parú, ca barbatulu si demise pistolulu in unu busunariu. In momentulu acést'a trasur'a Mej. Sele se duse, iéra capitanulu impinse pre faptuitoriu preste strata spre teatru si lu predede vigíliei comunale. Pe cale facu prinsulu scapatu unu pachetasu, care mai tardiu se vedíu ca e unu derabu de metasa vechia, in care erá unu saculetu cu pulvere de pusca, unu plumbu si 3 capsule. La directiunea de politia esí lucrulu ca persón'a suspecta e sodalulu de croitoriu, Antoniu Pust, engagiatu cá statistu si croitoriu ajutatoriu la teatrulu boemu. Acést'a au negatu invinuirile ce i s'a facutu. Prin directiunea politiana au esítu lá lumina, ca mai multi tineri au aflatu in aceeaasi séra unu pistolu inaintea teatrului boemu. Cocosíulu aceluí'a a fostu de dóne ori incordatu, pistolulu incarcatu tare, pre titia (pistonu) insa nu a fostu capsula. Aflatoriu pistolului nu scieau nimic'a despre tóta intemplarea. Ei au vedíutu pre capit. englezu, dara nu si pre Antoniu Pust. E de insemnatu, ca busunariulu dela caputulu paritului au fostu ruptu si elu asiá dara au perdutu pistolulu candu lu impingea Palmer preste strata.

Atát'a faptele intemplete, pána acum cunoscuté. Repeatscu, ca mai este multu de chiarificatu, pána a puté ajunge la trist'a convingere, ca aici in adevéru a fostu o incercare de crim'a infioratória, carea dupa unele momente mai ca aru poté fi aplecatu cine-va a o presupune. La ori ce intemplare inse mân'a Atotu puterniculu au decisu. Fapt'a acést'a marsiava nu putu sa

se desvólte mai multu decatu preste propusulu criminale, decum-va in adevéru au escugetatu si intreprinsu elu asemenea fapta. Spre onórea omenimei sperámu ca cercetarea va duce la altu resultatu.“

Datorint'a generala de a militá in Austri'a.

(„Presse“)

Numai press'a de bancnote lucra in Austri'a cu energia, cáci, dupa cum ne spune o scire sosita de eri, in tóta díu'a se tipárescu câte unu milionu de fiorini note de statu. Pe tóte celelalte terenuri de administratiune se lucra inca dupa molto celu vechiu austriacu: „Totu cu incetulu inainte.“

Sperantiele nóstre in privint'a unei activitáti reformatóre a regimulu au scadiutu (de) demultu; totusi amu asteptatu pána mai de curendu, ca dóra se va straformá fiint'a armatei fundamentaliter. Invingatoriulu dela Custozz'a s'au fostu si datu plenipotentia absoluta spre scopulu acést'a. Tocmai déca n'aru cuprinde in sine crearea unei comande supreme de armata nici unu avantajiu alu institutiuniloru constitutionali, ci cu multu mai curendu o forma de dictatura, totusi chiaru si amicii adevérati ai libertáti constitutionale aru fi trecutu deocamdata impedecamentulu desvóltárei nóstre constitutionale cu vederea, numai déca s'aru fi inceputu, a se delaturá cu fundamentu abuserile dia fiint'a armatei si a se face cu seriozitate creári nóue energice. Pána acum'a insa nu amu auditu inca de nici o reforma pre terenulu armatei. Administratiunea militara este invelita in secretulu celu mai adencu burocraticu.

Si tocma acést'a aru avea ansa, a aterne propunerile sele spre apretiuirea opiniunii publice. Mesurile grandióse, cari atingu ori-ce terenu alu vietiei publice, cari taie aduncu in relatiunile industriale si familiare, trebuie sa fia cunoscuté mai intáiu de poporu in escelint'a loru, cá sa se póta radimá realizarea loru pre ajutoriulu poporulu. Constitutiunea armatei prussiane de aperare numai pentru aceea s'au prefácutu in carnea si sángele natiunii si numai pentru aceea e de o activitate asiá de mare, pentru ca au cospunsu dorintieloru poporulu si introducerea ei au fostu inlesnita de entusiasmulu tuturoru celoru obligati de a militá. De órece generarii nostri ne-au purtatu dela o calamitate a armatei la alt'a, pre candu chiaru si laici au cunoscutu la prim'a privire debilitatea planului renumitu alu espeditiunii militare pentru armat'a de nordu, aru avea causa conducatoriului armatei, cá sa se lase de prejudetiulu acél'a, ca poporulu nu aru fi in stare, sa judece despre lucruri militari.

In fiint'a armatei nóstre suntu defecte nenumerate; delaturarea loru va cere ani indelungati. Defectulu celu dintáiu si celu mai periculosu este, precum amu amintitu dejá deunedu, puterea cea mica a armatei de resbelu, si multimea armatei de pace. Jurstá-rile nóstre finantiare s'au ruinatu de totu prin sarcin'a cea grea a pácei, si totusi nu au fostu in stare Austri'a, a pune sub decurgerea resbelului ultimú armate asiá numeróse pe picioru, cá Prussia, carea este numai pe jumetate asiá de poporata. Prelánga aceea au avutu acést'a si unu contingentu totu asiá de puternicu de soldati alesi, cá si armat'a de resbelu, parte in bataliunile de reserva (depot), parte si in starea loru civila in reserva, pre candu Austri'a abiá si-a pututu formá reservey sele din recrute neinvestiate.

Anecsiunile si introducerea constitutiunii prussiane de aperare in tierile federatiunii germane nordice facu preponderanti'a militare a Prussiei si mai puternica, de cum au fostu pána acum. Intr'a devéru, ca provinciile de nou castigaté, spre ducerea la indeplinire a datorintei generala de a militá in inca se cere tempu; abiá in vre-o diece ani, voru fi in stare tierile germane din nordu, a aratá unu contingentu de reserva in proportiune egalu cu Prussia, insa in cinci ani voru dá o cuantitate preportionata pentru armat'a de resbelu.

Dupa decurgerea terminulu din urma va numerá armat'a prussiana: Lini'a 403,000 soldati. Militi'a tierii de provocatiunea prima la arme: 5 cursuri de anu de câte 78,750 soldati (numerulu prevedíutu alu recrutárei anuale carele se póte radicá pána la 87,000 soldati) cu privintia cátra unu scadiamentu de 25 percente, facu 236,000 soldati. Militi'a tierii de a dóu'a provocare la arme: 5 cursuri de anu de câte 78,750 soldati cu detragerea de 33¹/₃ percente face 292,000 soldati. In suma 900,000 soldati de trupe probate, dintre cari 150,000 soldati suntu de ajunsu pentru trupe de inlocamentu si garnisóna, fiindca pentru ori ce resbelu s'aru puté intrebuintá in 12 cursuri de anu reservele de inlocamentu si disponibili — totu cursulu de anu cam 100,000 soldati, dintre cari 20 percente aru fi folosiveri — cá suplenti. Acést'a face inca 240,000 de reserva. Fára de aceea s'aru putea armá inca in casulu unui resbelu pe mórté si viétia cursurile cele 10 dintáiu de anu ale gardei natiionale (in etate de 33 pána la 34 ani) asiá dara de diece ori 78,7500 soldati, séu dupa detragerea de 50 percente cá scadiamentu si 25 percente oppugnanti, totusi inca vre-o 200,000 soldati. La armat'a acést'a de 1,340,000

soldati și mai adaugu încă contingentele statelor mici ale federațiunii germane nordice, asiă încâtu putem pretui armată germana nordică la 1½ milionu de trupe probate. (Va urmă.)

Politic'a prussiana in Principate.

Eata epistol'a dlui de Bismarck despre care facurâmu amintire in nrulu trecut asiă dupa cum o aflarâmu in alte diuarie :

„Iubite Principe! — Intielegu și gasescu naturale dorint'a v'ost'ra de a fi initiatu in ameruntele misterie ale politiceii mele. Prin profundele și impenetrabilele decrete ale prevedintiei, a-ti devenitu unulu din cele mai de capetenia organe ale divinei misiuni ce Prussia deplinesce in Europ'a și doriti, ca prin instructiuni precise sa cunosceti modulu din care trebuie sa ve comportati in conformitatea planurilor n'ost're.

„Vati portatu f'orte bine, mai alesu dupa ce, sosindu in Principate a-ti descoperitu, f'ara indoiela, multa miseria și simptome de putrediuine. Sa fiti siguri ca regele Greciloru, Imperatorele Maximilianu, și toti principii, mici și mari, care se espatriase pentru o cor'ona nu intempina mai putine contrariet'ati și super'ari dec'atu Voi. Se p'ote dice, in privirea tronurilor disponibile in genere, ceea-ce dice unu fabulistu despre betiele cari plutescu pe undele riuriloru, de departe s'emenă a fi ce-va, dar de apr'op'e nu este nimicu.

„Totu asemenea s'aru fi potutu dice și pentru tronulu v'ost'ru, dec'a oper'a ce a-ti intreprinsu n'aru fi legata cu marirea Patriei-mame. Aveli multe de edificatu și multe de restornatu in Moldo-Valachi'a, in interesulu nostru.

„Negresitu ati gasitu predominantu in Principate iuriurirea francesă, De diece ani și mai bine inc'oce adeca dela resbelulu Crimeei, Franci'a s'a silitu din t'ote poterile, c'a sa inlocuiesca pe Russi'a in iubirea pop'oreloru dunarene. A cerutu și a dobnditu pentru ele felurite libert'ati, a sprijinitu multu tempu pe alesulu loru principe și s'a facutu avocatulu fericitu alu acestoru pop'ore pe l'anga P'ort'a otomana. Prin urmare, spiritulu tierci p'orta f'ara indoiela urmele acestoru binefaceri.

„Nu ve temeti in sa de a restorna jucari'a, și de a lucr'ă in folosulu Russiei, precum Franci'a a lucratu, in folosulu seu propriu.

„Nu disputati multu tempu cu Inalt'a P'orta asup'r'a detairiloru confirm'arei v'ost're; nu ve aretati pr'e multu ambitiosu, ajunge se salvati numai principiulu, — t'ote celelalte suntu lucrari secundarie. Prin urmare, acordulu superficialu cu P'ort'a; c'atu se p'ote mai grabnica incheierea conventiunei cu ea, concessiuni și bune officii Russiei.

„In relatiunite v'ost're cu agentulu Russiei din Bucuresei exista trei cestiuni ghimp'ose :

„Cestiunea natiunalit'atii, c'aci Russi'a va urm'ă de a sustrage dela Voi c'atu s'aru putea mai multi supusi, acordandu protectiune greciloru și jidaniloru și dandu pasp'orte la indigeni in realitate supusi ai Vostri.

„Cestiunea Besarabiei anesate și a limiteloru lacului Bolgradu, a pescaritului din acestu lacu și a trecerei Rusiloru din Besarabi'a russ'esca in cea a Moldovei și vice-versa. Cunosceti ca la delimitarea acestei p'arti de pamentu, Conventiunea de Parisu a sustrasu din teritoriulu Rusu o bucata — ceea ce nu p'ote iert'ă Russi'a. Er'ă trebuintia de a se salv'ă Delta Dun'arei și a indepart'ă pe Russi'a dela tiermii Dun'arei de josu.

„De diece ani Russi'a totu agit'eză emigratiunea tieraniloru din acea parte — și umiliaea acestei neinsemnat'orie concessiuni a Besarabiei anesate, nu o lasa in pace. Vomu cuget'ă, in urma, ce vomu av'e de facutu in asta privire.

„Remane cestiunea religio'să. Vetii suferi f'ara indoiela, insolent'ia clerulu ortodocsu, naturalminte rusofilu, elu imprastie la Voi portretele Czarulu acoperite de binecuv'ent'ari și și indulgintii. Russi'a va d'ă ornamente la bisericii și bani la preoti la serbatorile cele mari. Va tramite gratis, pe sate, munti intregi de Psaltiri și de c'arti de rogaciune, imprimate in Mosc'v'a in care, satenii voru ceti in romanesc: mantuieste D'omne pe Imperatulu nostru; și acestu imperatu nu veti fi Voi. Si cu t'ote aceste, iubite principe, ve sfatnescu sa ve aretati impaciutoriu in privirea acestoru cestiuni și mai elesu celei din urma.

„Aretati-ve f'orte evlaviosu c'atra biseric'a cea nouă și mergeti desu la ceremoniele religio'se. Principele Cuz'a aru fi sieditu p'ote, și p'ana astadi pe tronulu unde siedeti voi dec'a, in locu de a persecut'ă clerulu și a intarit'ă pe Russi'a, s'aru fi comportatu pe dinafara cu mai multa ghibacia.

„Este de nevoia c'a sa ve facu intr'eg'a mea confessiune. Ati ganditu vre odata, principe, sa vedeti tramisu la San-Petersburg pe generariulu Manteuffel? ac'est'a misiune a atiatu, f'orte curiositatea lumei diplomatice in Europ'a; in sa nimicu nu s'a descoperitu. S'a disu ca s'a facutu propuneri pentru modificarea otareloru ducatului Posen; speru in sa ca Inalt'imea Vostră nu ati cre'diutu asemenea vuet'e.

„In adeveru modific'amu otarele n'ost're, in sa spre a adauge

no'ue provincie, ear nu spre a sacrific'ă pe ale n'ost're. Cele din urma pretensiuni ale Franciei erau f'orte neinsemnat'orie și cu t'ote aceste cunosceti cum amu respunsu la ele.

„Prin urmare care a fostu comisiunea contelui Manteuffel? Care a potutu fi, candu Austri'a esclusa din Germani'a, s'a intorsu de nevoia c'atra Resaritu? — Generariulu Manteuffel a avutu misiune de a ne apropi'ă cu Russi'a și de ai promite concessiuni relative legiuitelor ei ambitiuni in resaritu dec'a, și ea, va lasa libera legiuit'a n'ost'ra ambitiune in Germani'a și apusu. At'atu in privirea vecinat'atii otareloru c'atu și a positiunei n'ost're in Baltic'a, nu trebuie sa nemultiamimu pe Russi'a. P'ote ca politic'a n'ost'ra va arunc'ă pe Austri'a in bratiile Franciei dar va depart'ă, de siguru, pe ambele aceste puteri de Cabinetulu de San-Petersburg. Intr'unu asemenea casu vomu av'e tempu sa ne gandimu, nainte de a se pronunc'ă și Angli'a.

„Cugetati ca dec'a se va contract'ă vre-o casatoria Anglo-Elinesc'a se voru put'e intielege asup'r'a cestiunei Orientelui, și ca noi t'nemu in manele n'ost're cheile demarsieloru nordice.

„Mai la urma dec'a planurile rusesci nu ne voru servi intru c'atu sper'amu, și in acestu casu in sa vomu av'e destulu tempu spre a ne retrage și a ne int'orce c'a sa tredimu pe Europ'a din somnu.

„Pe l'anga aceste poteti și voi prin unu altu modu minunatu sa strimtoriti, f'ara pericolulu nostru, pe Austri'a. Profitati de vecinetatea V'ost'ra cu Banatulu, cu Transilvani'a și Bucovin'a; protegiati pe siefii partitulu natiunalu ungurescu și faceti c'a sa intrev'edia turburatorii un'șuri ca voru gasi la voi ajutorulu moralu și materialu. — Dela voi atarna realizarea prin intrigi iscusite, a independenței Ungariei, at'atu de contribuit'ore ruin'arei Austriei.

„Vedeti, Principe, ca misiunea V'ost'ra este mare. Candu D'dieu a permis sa lapedati uniform'a de sublocotenentu și sa primiti Cor'ona, a datu o nouă proba despre inaltele sale decrete pentru indeplinirea c'aroru a facutu organu pe Prussia.“

S a b i i n 21 Octomb're. Asiă dara s'a facutu alegerea eri in comunitate și astadi la officiantii superiori. Las'amu la o parte ceremoniele introduct'orie și sarimu dintr'un'a la rezultatulu alegeriloru și adeca la cele 24 alegeri din comunitate. Dintre alegerile aceste s'a venitu d'oue și pre partea n'ost'ra și adeca a dd. Petru B u j a c u și Demetriu A n d r o n e.

Intre candidati, carii in sa nu au capatatu voturi de ajunsu, au fostu in sa și dd. Demetriu P o p o v i c i u și Sovu L o b o n t i u. Nu putemu in sa trece cu vederea o impregiurare, care arunca o lumina de totu comica asup'r'a simtulu natiunalu a multoru din membrii comunei Sabinului. Ac'est'a este, ca multi v'ru sa resemnedie de onorific'a stare ce li o oferesce centumviratulu, in sa sub c o n d i t i u n e ca sa se „al'ega“ in loculu loru feciorulu seu ginerele ori alta rudenia de aproape. — Astadi a realesu comunitate pre oratorulu și vice oratorulu de mai nainte. Celelalte alegeri suntu: Adolfu G i e b e l de primariu (Burgermeistru), Frid. W o l f j u d e scaunulu și Mich. H e i n r i c h prefectu alu cet'atii.

— Astadi s'a cetitu in biseric'a rom. cat. de aici missa pentru soldatii caduti in bataia.

— Hr. Ztg. descrie in o corespundintia starea cea trista finantiala de pre la A b r u d u și dice ca cu t'ote aceste esecutiunile de dare sntu mai numero'se și mai apesat'ore acum c'a ori candu alta-data. „Si nu e nimenea“, dice cor. „cin'e sa pasi'esca energicu in interesulu populatiunei, in adeveru serace, și sa-i ajute, ci fia-carele și pl'eca capulu puterei și cu o indolentia in adeveru musulmana dice: „sa-si ajute fia-cine cum p'ote“. Nu putemu crede, continua corespundint'ia, „ca aru reman'e regimulu neinduplecatu candu i s'aru face de ajunsu cunoscuta starea miseriei de pre aicea!“ — C'a mijlocu de amelioratiune recomand'ă cor. esarendarea regalielor de cracimaritu. —

Principatele române unite.

In urm'a comunic'arei ministrulu de afaceri straine f'acuta corpulu diplomaticu și consularu, cumca guvernulu a primitu informare oficiale ca I. S. Serenisima Principele Carola a fostu recunoscutu de c'atra inalt'a P'orta, și ca inalt'imea Sea Serenisima va prim'i oficiale pre domnii agenti și consuli generali mai inaintea plec'arei sele la Constantinopole; eri, la 9|21 ale curentei, la 1½ ore dupa am'edi, domnii agenti și consuli generali ai Engli'terei, Franciei, Italiei, Prussiei și dnii consuli generali ai Belgiei, Greciei și Olandei au fostu primiti de I. S. Serenisima, in corpore in audientia oficiale, fiindu presenti dnii ministri și cas'a Altetiei Sele civila și militara.

Domnulu agentu și consulu generalu alu Engli'terei, d. Green, a inlocuitu in calitate de decanu alu corpulu diplomaticu și consularu pre dlu Baronu Eder, agentu și consulu generalu alu Austriei, care este bolnavu. D. Green, intr'ac'est'a calitate, a pronunciatu cuvintele urm'at'ore :

„Inalt'ime, Me simtiu fericitu ca potu present'ă inalt'imei v'ost're Serenisime, mai inaintea plec'arei sele la Constantinopole, omagiulu

dorintelor sincere ce forméza toti colegii mei aflati aci, pentru prosperitatea înaltimei Vostre Serenissime si a Romaniei, sub noulu regimu ce se inauguréza.

Înaltimea Sea Principele Domnitoriu a respunsu :

„Domniloru, suntu fôrte miscatu de marturisirea simpatieloru ce-mi aratati, venindu a-mi oferí felicitârile domnieloru vostre mai înainte plecârei mele la Constantinopole. Totudéun'a amu apretinitu cu târia viulu si simpaticulu interesu ce guvernele straine au avutu neîntreruptu pentru Romani'a, si speru ca cu ajutoriulu lui Dumnedieu si spriginulu puteriloru garante, vomu putea in curendu dá o desvoltare salutaria si de progresu tuturorú intereseloru acestei tieri, si ai garantá viitoriulu seu prin principiile de ordine si pe stabilitate ce ne silimu a inauguréza.“

D. Br. Eder, agentu si consulu generalu alu imperiului austriacu, a tramisu indata, in urma, pe d. Spencio, cancelariu alu consulatulu generalu, cá sa exprime I. S. Serenissime omagie se, precum si profund'a sea máhnire ca n'a pututu luá parte la acésta solemnitate.

Primimu urmatórea depesia din Constantinopole :

Astadi, 14/26 Octobre, la 10 óre, Altetiele lorú, marele viziru, ministrulu trebiloru straine, seraschierulu si ministrulu marinei au venitu sa faca visita Mariei Sele principelui. Escelenti'a Sea Djemil Pasiá ia oferitu din partea Sultanulu o sabie impodobita cu brilante. Djemul Pasiá dandu acestu presentu, a aretatu Mariei Sele ca Sultanulu dorindu ai atasiá unu indoitu suveniru a luat propriulu seu centuronu pentru a atárná de densulu sabi'a. Ministrulu Portugaliei dlu de Suverol, insarcinatulu cu trebile Prusiei baronu de Stefens, in uniforma si urmatu de totu personalulu legatiunei au cerutu a presentá felicitârile lorú Mariei Sele. Consilierulu legatiunei Olandei in uniforma, dragomanii Austriei, Greciei, Belgiei, s'au prezentatu pe rendu din partea siefiloru de missiuni pentru a complimentá pre principele Domnitoriu alu Romaniei. Dragomanii Franciei, Britaniei, Prusiei au venitu inca de eri. Doi episcopi ai bisericeii ertodoxe au adusu asemenea Mariei Sele felicitârile si benedictiunile patriarhalu ecumenicu. La o óra principele a facutu visita acelor'a din membrii corpulu diplomaticu cari i au presentatu felicitatiuni. La patru óre s'a dusu la patriarhie. Mari'a Sea a fostu primitu de santulu sinodu si condusu la patriarcu in mare pómpa; dupa ce á primitu benedictiunile preasantitulu patriarhu si felicitârile intregulu sinodu, principele a doritu sa se cobóre in biserica pentru a face o rugaciune. Terminandu visit'a principele s'a intorsu pe bordulu yachtulu imperialu si a intratu in palatu. Ministrulu Svediei a venitu asemenea se complimentedie pe Mari'a Sea. Djemyl-pesi'a a fostu invitatu la prandiu de Mari'a Sea. Principele va porní din Constantinopole Luni la 15/29 ale curentei. „Monit.“

V a r i e t á t i.

*** „A n c o r ' a“ (Anker). Societatea asicurantieloru pe viétiá si de rente ce pórtá acestu nume au plátitu dela 1 Ianuariu 1866 pentru casuri de mórte 344,100 fl. dintre cari pentru de cei morti de colera si fosti asicurati au platitu 47,800 fl. De buna séma ca va avé societatea sa mai platésca inca si asiá dividend'a cea mai de aprópe nu va sa fia asiá splendida; le vine in sa acelor'a fôrte bine, a cáreru parinti séu crescatori au fostu asiá de cu grige de ai sei, de s'a asicurat. —

*** (I n c e r c a r e m e d i c i n a l a). In cas'a bolnaviloru din Vien'a esista urmatórea anecdota din tempulu colerei: Intre medici, si deosebitu intre cei tineri, se nascú disputa infocata despre contagiositatea (lipiciosi'a) colerei. Documintele teoretice pro si contra se sfârsira, se apelá deci la pracsá. Se facú propunere, ca unu individu „sanetosu“ sa se culce in patulu unui bolnavu ce avú bóla numita in originalitatea ei, si fára cá sa se curatiésca culcusulu, sa jaca pre elu o nópte intréga. Dintre cei ce adevereau ca bóla e lipiciosá nu se afla nici unulu, dar nici nu erá cu resonu, sa faca vre-unulu dintre ei acésta esperintia practica, trebuia sa o faca unulu din partit'a contrarie; dara nici dintre acesti'a nu culezá nici unulu, ci trebuí propunetoriulu insusi, pentru cá sa-si solveze onorea principiulu seu, sa faca incercarea. Voi'a erá buna dara curagiulu slabu, cáci dupa putine minute se aretara nisce simptome neesprimavere de colera, cari nu incetara, pâna candu amicii esperintelui, cu parol'a lorú de onóre lu asecurara ca in acelu patu — n'au jacutu nici unu patientu de colera. Dupa acésta asecurare de locu incetara simptomele colerei, iara puterea fantasiei in acestu casu se vedíu in modu eclatantu.

*** F ó i a n ó u a. Primimu invitatiune de prenumeratiune la o fóia nóua ce are sa apare. Acést'a e „Amiculu poporulu.“ Ceea ce privesce program'a ei se vede din aclusulu ce-lu alaturámu la nrulu nostru de astadi. Dóne observári sa ni se permita, in sperantia ca acele nu ni se voru esplicá reu. Un'a este ca, dupa parerea nóstra, trebuea evitatu imputarea ce se face tocm'a la inaugurarea acestei foi, „ca gazetele nóstre de acum putinu fôrte putinu se ocupa si cu luminarea poporulu.“ Alt'a aru fi ca, déca e cá sa

se scrie populariu, apoi aceea se póte face si fára de a vatemá regulele gramaticali române si de e. sa nu se scrie totu in o forma „omu“=omulu si „omu“ verbulu: „vomu“, cáci o scriere populara, cugetámu noi, ca va avé între alte chiamári ale sele si aceea, de a deda pre poporu la o limba mai corecta si déca nu va fi aceea tocm'a limb'a diplomatica.

Insemnandu aceste salutámu si noi intreprinderea si i postimu succesulu celu mai bunu!

*** „G r a m a t i c ' a l i m b e i m a g i a r e pentru clasele gimnasiali inferiori“ de Octaviu Baritiu prof. gimnasiale in Naseudu, tiparita in Clusiu in tipografi'a rom. cat. liceale in anulú acest'a, — ni se tramisa si nóue. Cá unu inceputu dupa cum marturisesce si dlu autoriu in prefati'a acestei cárti, scrierea atarui opu negresitu ca au oferitu greuláti. Nu luámu condeinlu de recensiuone ci ne simtimu detori sa amintimu si noi de acésta intreprindere, in sperantia ca recensiuonea o voru face altii la rendulu lorú, séu déca nu, punerea in pracsá va fi recensenta destulu de sigura pentru probarea séu neprobarea ei. Ceea ce mai credemu in sa ca e de facutu aru fi de a ne exprimo parerea de bine, ca vedemu si in felulu acest'a immultindu-se literatur'a romána, si din motivulu lipsei ei practice o recomandámu si atragemu atentiunea celorú competinti asupra-i.

Nr. 36—3 Concursu.

La scól'a gr. or. din Comun'a Boholtiu, Scaunulu Cincului mare, au devenitu vacanta statiunea de invetiatoriu primariu si de unu adjunctu, cu care suntu urmatórele emoluminte impreunate, si anume :

pentru invetiatoriu primariu unu salariu anuale de 120 fl. v. a. din cas'a alodiala si 30 metie de gráu, quartiru liberu in edificiuulu scolaru si lemnele de focu necesari; pentru adjunctu 20 fl. v. a. si 20 metie de grâu, la care prin acést'a se deschide concursu pâna in chisive prim'a Noembre a. c.

Aspirantii de a ocupá aceste statiuni, au pre lángea suplicele prevediute cu timbrulu legale de a documentá :

- 1) ca se tinu de religiunea gr. or.
- 2) ca posedu purtare buna politico-morala;
- 2) in specie, pentru invetiatoriu primariu se cere, cá sa fia absolvatu clasele gimnasiulu inferioru si cursulu pedagogicu séu clericalu; pentru statiunea de adjunctu se cere, cá respectivii concurenti sa arete, ca suntu pedagogi absoluti.

Petitionile respective au de a se adresá cátra subscrisulu Inspectoratu districtuale scolaru.

Cinculu mare in 1—a Octobre 1866.

Inspectoratulu districtuale scolaru.
I g n a t i u M a n d o c e a,
Adm. protopopescu si Inspect. distr. scolaru.

Nr. 37—2 Concursu.

Pentru ocuparea postulu de invatiatoriu la scól'a comunala gr. or. din Rotbavu in districtulu Brasiovulu, se deschide concursu pâna la 25 Octobre a. c. st. v.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anuale de 70 fl. v. a. si anume 40 de fl. din cas'a alodiala, si 30 fl. dela poporu, si quartiru liberu.

Concurentii pâna la terminulu pusu sa se adresedie la subscrisulu cu documentele necesarie, documentandu si aceea, ca sciu cantárele si tipiculu bisericescu.

Brasiovu in 12 Octobre 1866.

I o a n n P e t r i c u
Protopopu alu II. alu Brasiovulu

Nr. 38—1 Concursu.

Statiunea de notariu in Comunele Racoviti'a, Siebesiu de susu, si Siebesiu de josu, Scaunulu Sabiiulu, au devenitu vacanta. — Cu acést'a este impreunatu unu salariu anuale de 300 fl. v. a. quartiru liberu si 8 orgii de lemne. —

Competentii voru avea a asterne rogárele lorú bine instruate celu multu pâna in 18 Novembre 1866 la oficiulu subsemnatu.

Sa observéza ca la acésta statiune acei'a se voru preferá, carii avendu cunoscentia afaceriloru notariale, voru cunosce limb'a germana si romána in vorbire si scriere.

Sabiiu 31 Octomvre 1866.

Inspectoratulu Cerculu Talmaciu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 22 Octobre (3 Novem.) 1866.

Metalicele 5%	59 65	Actiile de creditu	150 20
Imprumutulu nat. 5%	66 65	Argentulu	127 50
Actiile de banca	716	Galbinulu	6 12 ⁵ / ₁₀